

# บทที่ 15

## การกระทำโดยพลาด

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60 บัญญัติว่า "ผู้ใดเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่งโดยพลาดไปให้ถือว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น แต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้น เพราะฐานะของบุคคลหรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย มิให้นำความหมายนั้น มาใช้บังคับเพื่อลงโทษผู้กระทำให้หนักขึ้น"

1. ตามบทบัญญัติของกฎหมายข้างต้น ผู้กระทำต้องกระทำโดยเจตนาต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่งโดยพลาดไป ฉะนั้นการกระทำโดยพลาดจึงไม่มีความสำคัญผิดในตัวบุคคล เพียงแต่ผลของการกระทำไม่เกิดขึ้นตามที่ผู้กระทำได้เจตนากระทำต่อบุคคลนั้น หากแต่พลาดไปเกิดแก่บุคคลอื่นที่ผู้กระทำมิได้ประสงค์กระทำต่อ เช่น

แดงต้องการจะยิงดำแต่พลาดไปถูก ดี ถึงแก่ความตายดังนี้ถือว่าแดง กระทำโดยพลาดและตามมาตรา 60 ให้ถือว่าแดงมีเจตนาฆ่า ดี แม้เจตนาของแดงมิได้ต้องการฆ่า ดี เลยก็ตาม แแดงมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา

2. กรณีกระทำโดยพลาดต้องมีบุคคล 3 ฝ่าย กล่าวคือ

2.1 ฝ่ายผู้กระทำ

2.2 ฝ่ายที่ผู้กระทำเจตนาจะกระทำต่อแต่พลาดไป ซึ่งการพลาดนี้จะเป็นการพลาดโดยตนเองกระทำพลาดเองหรือผู้อื่นมาขัดขวางการกระทำจึงทำให้พลาดไปก็ได้

2.3 ฝ่ายที่ได้รับผลร้าย จากการกระทำนั้น

3. ผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำโดยพลาดจะต้องเป็นผลร้ายประเภทเดียวกันกับที่ผู้กระทำมีเจตนากระทำ หากเป็นคนละประเภทแล้วจะปรับเข้ากับมาตรา 60 ไม่ได้ เช่น เกี่ยวกับชีวิตร่างกายก็ต้องเป็นประเภทเดียวกัน

**อุทธานรณ** จำต้องการที่จะยิงแดงแต่เมื่อยิงกระสุนพลาดไปถูกรถยนต์ของชาวเสียดหาย เช่นนี้จะเห็นได้ว่าผลร้ายที่เกิดจากการกระทำโดยพลาดไปนั้นเป็นคนละประเภทกับที่จำเจตนากระทำ จะถือว่าจำมีเจตนากระทำให้รถยนต์ของชาวเสียดหายไม่ได้ (แต่อาจจะเป็นการกระทำโดยประมาทได้ หากจำกระทำด้วยความประมาทและกฎหมายบัญญัติว่า แม้จะได้กระทำโดยประมาทก็เป็นความผิดและต้องรับโทษฐานกระทำโดยประมาท แต่จำคงมีความผิดฐานพยายามฆ่าแดงอยู่นั่นเองเพราะได้ลง

มือกระทำลงไปแล้ว

#### 4. ฐานะและความสัมพันธ์ของบุคคล

ตามมาตรา 60 “...ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ลงโทษหนักขึ้นเพราะฐานะของบุคคลหรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย มิให้นำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับเพื่อลงโทษผู้กระทำให้หนักขึ้น” กล่าวคือ เมื่อผู้กระทำได้มีเจตนากระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำพลาดไปถูกอีกบุคคลหนึ่งซึ่งมีโทษหนักเบาต่างกัน เพราะฐานะของบุคคลหรือเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับผู้ที่ได้รับผลร้ายก็ไม่จำเป็นต้องให้ผู้กระทำได้รับโทษหนักขึ้น เพราะอยู่นอกเหนือเจตนาของผู้กระทำ ผู้กระทำไม่มีเจตนาที่จะกระทำต่อบุคคลนั้นซึ่งจะทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นเพียงแต่ผู้ที่ได้รับผลร้ายเพราะการกระทำโดยพลาดไปเท่านั้น

แต่ถ้าการกระทำโดยพลาดไปนั้นทำให้ผู้กระทำได้รับโทษน้อยลงเพราะฐานะของบุคคลผู้ถูกระทำก็ต้องให้เขาได้รับโทษตามผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

4.1 ฐานะของบุคคล เช่น เจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือได้กระทำการตามหน้าที่ เช่น

สมคิดเจตนายิงประจวบ ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาแต่กระสุนปืนพลาดไปถูกวินัยซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน ขณะกำลังปฏิบัติราชการตามหน้าที่อยู่ถึงแก่ความตายดังนี้ย่อมถือว่าสมคิดไม่ได้มีเจตนาฆ่าเจ้าพนักงาน สมคิดจึงไม่มีความผิด ตามมาตรา 289 แต่วินัยตายเพราะเป็นการกระทำโดยพลาด สมคิดจึงมีความผิดตามมาตรา 288 ในฐานะฆ่าคนตายธรรมดาเท่านั้น แต่ถ้า

มานะมีเจตนาฆ่าวินัยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่แต่พลาดไปถูกวินาซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาถึงแก่ความตาย เช่นนี้มานะก็ต้องรับผิดตามมาตรา 288 มิใช่รับผิดตามมาตรา 289

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับผู้ที่ได้รับผลร้าย เช่น ผู้กระทำกับบุพพการีของตน เช่น บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น ยกตัวอย่าง

สุวัฒน์ มีเจตนาฆ่าสมศรีแต่ได้กระทำพลาดไปถูกมาลีซึ่งเป็นมารดาของสุวัฒน์เอง สุวัฒน์ย่อมมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ตามมาตรา 288 มิใช่มีความผิดฐานฆ่าบุพการี ตามมาตรา 289 หรือ ประพันธ์เจตนาฆ่าประพันธ์ซึ่งเป็นบิดาของประพันธ์ แต่ได้กระทำพลาดไปถูกสมชาย ซึ่งเป็นเพื่อนของประพันธ์เอง ประพันธ์ย่อมมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนาตามมาตรา 288 มิใช่มีความผิดฐานฆ่าบุพการีตามมาตรา 289 แต่ถ้าประพันธ์มีเจตนาฆ่า ประพันธ์บิดาของประพันธ์แต่ได้กระทำพลาดไปถูกสมศรีซึ่งเป็นมารดาของประพันธ์ เช่นนี้ ประพันธ์ย่อมมีความผิดฐานฆ่าบุพการี

ตามมาตรา 289 เพราะโทษฐานฆ่าประพันธ์ หรือ สมศรี เป็นเหตุจรรยาเช่นเดียวกัน มิได้หนักขึ้นกว่าเจตนาเดิมของประพันธ์เลย

โทษที่รับหนักขึ้นจะต้องมีการเปรียบเทียบระหว่างเจตนาเดิมกับผลที่พลาดไป กล่าวคือผลที่พลาดไปนั้นหนักมากกว่าเจตนาเดิมของผู้กระทำ (การกระทำที่ไม่พลาด)

การกระทำที่พลาดไปถูกบุคคลจะทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น จะต้องเป็นบุคคลที่อยู่ในฐานะเดียวกันหรือมีความสัมพันธ์กับผู้กระทำอย่างเดียวกันเท่านั้นหากคนละประเภทย่อมไม่ทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น เช่น

ถ้าเจตนาฆ่าแดงซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่กระทำการตามหน้าที่แต่กระทำพลาดไปถูกเขียวซึ่งเป็นบิดาของตัวเองถึงแก่ความตาย เช่นนี้คำข้อมีความผิดฐานฆ่าบุคคลธรรมดาตามมาตรา 288 มิใช่ฐานฆ่าบุพการีตามมาตรา 289 (2) จะนำมาเปรียบเทียบกันไม่ได้ เพราะเป็นเหตุจรรยาในฐานะของบุคคลต่างกัน

เอกเป็นผู้ร้ายยิงโท เพื่อความสะดวกในการปล้น แต่กระสุนปืนพลาดไปถูกพวกผู้ร้ายด้วยกันถึงแก่ความตาย เอกข้อมีความผิดฐานฆ่าคนเพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดเพราะเหตุจรรยาเช่นนี้มิใช่เกี่ยวกับฐานะของบุคคลหรือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับบุคคลที่ได้รับผลร้าย

**5. การกระทำโดยพลาดดำเป็นการกระทำที่กฎหมายบัญญัติว่า การกระทำนั้นไม่มีความผิดหรือได้รับยกเว้นโทษ หรือได้รับลดหย่อนโทษให้น้อยลง เมื่อผู้กระทำได้กระทำโดยพลาดผู้กระทำยังคงได้รับผลต่อการกระทำนั้นโดยไม่พลาด เช่นเดียวกัน เช่น การป้องกันตัว การกระทำด้วยความจำเป็น หรือบันดาลโทสะ เป็นต้น**

จำเลยตั้งใจฟันผู้ที่จุดคร่าและทำร้ายบุตรสาวจำเลย เพื่อป้องกันชีวิตบุตรสาวจำเลย แต่ฟันพลาดไปถูกผู้ที่เข้ามาห้าม ดังนี้ เป็นการป้องกันไม่มีความผิดแม้จะพลาดไปก็ได้รับผลของการกระทำอันเป็นการป้องกันด้วย (ฎีกาที่ 404/2497)

จำเลยได้ยินเสียงคนพูดกันอยู่นอกห้อง โดยเข้าใจว่าจะเป็นคนร้ายมาจัดห้อง จึงใช้ปืนยิงไปโดยไม่เห็นตัวและยิงลงต่ำ ไม่ประสงค์จะให้ถูกใคร แต่ลูกกระสุนปืนพลาดไปถูกไม้คร่าวแฉลบไปถูกคนที่เข้าใจว่าเป็นคนร้ายข้างนอกห้อง ดังนี้ถือว่าไม่มีเจตนาฆ่าหรือแม้แต่เจตนาทำร้าย ไม่มีความผิด (ฎีกาที่ 509/2502) ที่ไม่ผิดเพราะศาลฎีกาฟังว่าไม่มีเจตนา และการกระทำตามมาตรา 60 นี้ก็ต้องกระทำโดยเจตนาเช่นเดียวกัน เมื่อไม่มีเจตนาแม้พลาดก็ลงโทษไม่ได้

ก. ยั่วโทสะจำเลย จำเลยจึงแทง หรือใช้ปืนยิง ก. ไปในขณะที่นั้น แต่มีดที่แทงหรือปืนที่ยิง

พลาดไปถูก ข. ดังนี้จำเลยได้รับผลในการยั่วโทษจากการกระทำนั้นแม้จะพลาดไปถูก ข. ก็ตาม (ฎีกาที่ 1047/2498 และฎีกาที่ 1682/2509) การกระทำโดยพลาดต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำได้กระทำโดยเจตนา มิใช่อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยมิใช่การกระทำของผู้กระทำ หรือเป็นการกระทำโดยไม่เจตนา

#### 6. การกระทำโดยพลาดไปถูกบุคคลสองฝ่าย

เป็นการกระทำที่ผู้กระทำได้บรรลุผลที่ตนประสงค์และยังพลาดไปถูกบุคคลอื่นอีกด้วย เช่น

ก. ต้องการยิง ข. ให้ตายแต่เมื่อยิงกระสุนปืนถูก ข. ตายแล้วและกระสุนปืนยังเลยไปถูก ค. ที่หัวเขาทำให้สะบ้าแตก เช่นนี้ถือว่า ก. กระทำโดยพลาดตามมาตรา 60 หรือไม่

ในกรณีเช่นนี้ ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย เห็นว่าไม่เป็นการกระทำโดยพลาด เพราะ ก. ได้มีเจตนาฆ่า ข. และ ข. ก็ได้ตายสมเจตนาของ ก. แล้ว แต่การที่กระสุนเลยไปถูกค. บาดเจ็บด้วยนั้น อาจเป็นความผิดฐานทำให้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา 297 ซึ่งเป็นความผิดหลายบทต้องลงโทษหนัก

แต่สำหรับความเห็นของผู้เขียน เห็นว่าคำว่า “พลาด” ประมวลกฎหมายอาญามีได้บัญญัติความหมายไว้แต่เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “พลาด” จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้กล่าวว่า “พลาด” หมายถึง พลั้ง, ผิด, คลาด, ไหลไป, ไม่ถูกที่ ฉะนั้น “พลาด” จึงต้องเป็นการกระทำที่ผู้มิเจตนากระทำต่อมิได้รับผลร้ายจากการกระทำแต่ผลร้ายนั้นได้เกิดแก่อีกบุคคลหนึ่ง ถ้าผลร้ายเกิดแก่บุคคลที่ผู้กระทำมิเจตนากระทำต่อแล้วก็เป็นการสมเจตนาของผู้กระทำแล้วจึงไม่เป็นการพลาด ซึ่งก็เป็นความเห็นเช่นเดียวกับท่านศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย แต่ถ้า ก. ต้องการฆ่า ข. จึงยิงปืนไปที่ ข. กระสุนเฉียดศีรษะของ ข. ทำให้ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะเล็กน้อยแต่กระสุนเลยไปถูก ค. ตาย กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นการกระทำโดยพลาดตามมาตรา 60 เพราะ ก. มีเจตนาฆ่า ข. แต่ผลของการกระทำไปเกิดแก่ ค. จึงถือเท่ากับว่า ก. มีเจตนาฆ่า ค. ส่วนที่กระสุนถูกศีรษะ ข. บาดเจ็บควรจะถือว่าเป็นความผิดฐานพยายามฆ่าคนตาย ซึ่งเป็นความผิดหลายบทต้องลงโทษหนักในความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา

#### 7. มีการพยายามกระทำความผิดในกรณีกระทำโดยพลาดหรือไม่

เมื่อผู้กระทำได้กระทำตามที่ตนเจตนาแล้วแต่การกระทำนั้นพลาดไปอาจเป็นการพยายามกระทำความผิดตามที่มีเจตนาอยู่เดิมได้ ฉะนั้นเมื่อความผิดที่เจตนากระทำแต่พลาดไปถูกอีกบุคคลหนึ่งเป็นความผิดฐานพยายามกระทำตามเจตนาเดิมซึ่งมีโทษหนักกว่าความผิดที่ถือว่ากระทำต่อผู้ได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น ผู้กระทำก็ยังคงต้องรับโทษฐานพยายามกระทำความผิดตามเจตนาเดิม ซึ่งเป็นความผิดหลายบทต้องลงโทษหนัก เช่น

การใช้ปืนยิงคนในร้านขายสุรา แม้ผู้ยิงจะเมาสุราก็ตามก็อาจแลเห็นผลได้ว่าผู้ถูกยิงจะถึงตายได้ เมื่อกระสุนปืนพลาดไปถูกบุคคลอื่นบาดเจ็บสาหัสก็ตมผิดฐานพยายามฆ่าคน (คำพิพากษาฎีกาที่ 241 - 242/2504)

จำเลยใช้อาวุธปืนลูกซองยิงผู้ตาย 1 นัด แต่ไม่ถูก หลังจากจำเลยยิงแล้วมีคนอื่นซึ่งมิได้ร่วมกระทำผิดกับจำเลยยิงปืนมาทางผู้ตายอีกหลายนัด กระสุนถูกผู้ตายถึงแก่ความตายดังนี้ จำเลยมีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้ตาย ปืนที่ยิงเป็นปืนลูกซองสั้นกระสุนปืนแม่กระจาย จำเลยย่อมรู้ดีว่ากระสุนปืนที่ยิงไปนั้นอาจถูกผู้ตายหรือผู้อื่นที่อยู่ในรัศมีของกระสุนปืนที่จำเลยยิงได้ ฉะนั้นเมื่อกระสุนปืนที่จำเลยยิงผู้ตายพลาดไปถูก ส. ย่อมถือว่าจำเลยกระทำโดยเจตนาแก่ ส. ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60 จำเลยจึงมีความผิดฐานพยายามฆ่า ส. ด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ 2259/2519)

ยิงคนหนึ่งตาย กระสุนเลยไปถูกอีกคนหนึ่งแต่ไม่ตายเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288, 80 กรรมเดียวกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 1331/2520)

ผู้ตายไล่จ้วงแทงจำเลยด้วยมีด ตัวมีดยาวคืบเศษ จำเลยยิงด้วยปืนพก 7.65 มม. 7 นัด เมื่ออยู่ห่าง 1 วากระสุน 1 นัดพลาดไปถูกผู้อื่นบาดเจ็บเป็นการกระทำเพื่อป้องกันเกินสมควรแก่เหตุ ความผิดฐานฆ่าคนและพยายามฆ่าคนเป็นกรรมเดียวกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 1428/2520)

ยิง 4 - 5 นัด เจตนาฆ่า ก. กระสุนถูก ก. ตายถูก ส. อันตรายสาหัสเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 กับ มาตรา 288, 80 อีกบทหนึ่ง ให้ลงโทษตามมาตรา 288 บทหนัก (คำพิพากษาฎีกาที่ 1937/2522)

### ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกา

การที่จำเลยติดตามขับไล่คนร้ายไปแล้วใช้ปืนยิงคนร้าย แต่กระสุนปืนไปถูกผู้เสียหายนั้น เป็นการกระทำที่จำเลยได้มีเจตนาจะกระทำต่อบุคคลหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดแก่อีกบุคคลหนึ่ง โดยพลาดไปตามมาตรา 60 ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำโดยเจตนาแก่บุคคลซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้น การกระทำความผิดของจำเลยไม่เป็นการกระทำโดยประมาท (คำพิพากษาฎีกาที่ 784/2509)

จำเลยถูกข่มเหงแล้วจำเลยได้ยิงคนที่ข่มเหงในขณะนั้นแต่เนื่องจากคนที่ข่มเหงต่างวิ่งหนีไป กระสุนปืนพลาดไปถูกผู้เสียหายเข้า จำเลยก็ต้องมีความผิดตามมาตรา 60 แต่การกระทำของจำเลยนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากจำเลยโดนข่มเหงโดยไม่เป็นกรรม และกระทำลงไปโดยบันดาลโทสะจำเลยจึงมีความผิดตามมาตรา 283 มาตรา 80 ประกอบด้วยมาตรา 72 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1682/2509)

ความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340

วรรคท้ายนั้นหมายถึงบุคคลอื่น มิใช่พวกปล้นด้วยกันเอง ฉะนั้น การที่จำเลยกับพวกปล้นทรัพย์ และใช้ปืนยิงเจ้าทรัพย์บาดเจ็บ กระสุนพลาดไปถูกพวกคนร้ายด้วยกันตาย จำเลยจึงมีความผิดเพียงฐานปล้นโดยใช้ปืนยิงและฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา (คำพิพากษาฎีกาที่ 1917/2514)

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยบังอาจใช้อาวุธปืนยิงนายทองหล่อ เขียนกัน ให้ถึงแก่ความตาย แต่นายทองหล่อรู้ตัวและหลบบังนายรอดหรือบุญรอด หุ่นเลื้อ กระสุนปืนจึงพลาดไปถูกนายรอดถึงแก่ความตาย แต่ทางพิจารณาฟังได้ว่า จำเลยมิได้เจตนาฆ่านายทองหล่อ หากเจตนาฆ่านายรอด กระสุนปืนที่จำเลยยิงถูกนายรอดถึงแก่ความตาย จำเลยมีความผิดฐานฆ่านายรอดหรือบุญรอดโดยเจตนา (คำพิพากษาฎีกาที่ 1182/2512)

พี่สาวจำเลยกับ ฉ. ต่ำทำทนายและจะทำร้ายกันจำเลยจึงถือปืนลูกซองยาวบรรจุกระสุนปืนพร้อมเข้าไปยื่นห่าง ฉ. เพียง 3 วา เป็นเชิงทำทนาย เมื่อ ฉ. ทำให้ยิงและชักเหล็กแหลมเดินเข้าไปห่างจำเลยราว 2 วา จำเลยก็ยิง ฉ. ดังนี้ จำเลยจะอ้างว่าป้องกันตัวไม่ได้ และเมื่อกระสุนปืนที่จำเลยยิงไปนั้นยังพลาดไปถูก ป. ถึงแก่ความตายจำเลยก็มีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นอีกด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ 222/2513)

จำเลยชักปืนสั้นออกมาจ้วงนุกขึ้นจ้องจะยิง ส. ซ. พวกของจำเลยรีบเข้าไปปิดปืนให้เฉไปเสีย กระสุนปืนที่ลั่นออกมาจึงไปถูก จ. พวกของจำเลยถึงแก่ความตาย กรณีนี้จึงไม่ใช่อุบัติเหตุ จำเลยต้องรับผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา (คำพิพากษาฎีกาที่ 651/2513)

การที่จำเลยใช้ปืนยิงคนร้ายขณะที่คนร้ายปล้ำอยู่กับ ด. และ ท. เพื่อช่วยเหลือบุคคลทั้งสองให้พ้นจากภยันตรายโดยที่จำเลยไม่รู้ว่าเป็นคนไหนเป็น ด. ท. หรือคนร้าย และคนร้ายมีอาวุธอะไรหรือไม่ เพราะมีผิด กระสุนปืนถูก ด. ตาย การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนาเพื่อป้องกันผู้อื่นเกินสมควรแก่เหตุ (คำพิพากษาฎีกาที่ 892/2515)

จำเลยตั้งใจยิงคนร้ายที่ปล้ำอยู่กับบุตรสาวและบุตรเขยของจำเลยในน้ำลึกถึงเอว เพื่อช่วยเหลือบุตรสาวและบุตรเขยให้พ้นภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมียดต่อกฎหมายที่ยังมีอยู่ โดยไม่พิจารณาให้รอบคอบเสียก่อนว่าคนไหนเป็นคนร้ายคนไหนเป็นบุตรสาวบุตรเขย คนร้ายมีอาวุธอะไรหรือไม่ เมื่อกระสุนปืนที่จำเลยยิงพลาดไปถูกบุตรเขยถึงแก่ความตายการกระทำของจำเลยย่อมเป็นความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนาเพื่อป้องกันผู้อื่นเกินสมควรแก่เหตุ ตามประมวลกฎหมายมาตรา 288 ประกอบด้วยมาตรา 60, 69 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1139/2515)

บ.ป. สมัครใจเข้าวิวาทต่อสู้ทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน ป. ใช้ปืนยิง บ. กระสุนปืนถูก บ. แล้วพลาดไปถูก ช. ป. จะต้องรับผิดในผลของการกระทำโดยพลาด จะอ้างว่ามีความจำเป็นและป้องกัน

โดยชอบด้วยกฎหมายหาได้ไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ 1156/2515)

ผู้ตาย ผู้เสียหายและจำเลยร่วมตีมีสุรากันจนเมาแล้วผู้ตายกับจำเลยทะเลาะกัน ผู้เสียหาย จึงชวนจำเลยกลับบ้าน ผู้ตายตามมาก่อนและเตะจำเลยจนล้มลุกขึ้นก็ยังถูกเตะอีก เมื่อผู้ตายเตะ จำเลย ก็ใช้มีดปลายแหลมแทงสวนไปสองสามครั้งถูกผู้ตาย ระหว่างนั้นผู้เสียหายเข้ขวางเพื่อห้ามจึงถูกมีด ได้รับบาดเจ็บ ส่วนผู้ตายถึงแก่ความตาย การกระทำของจำเลยต่อผู้ตายเป็นการป้องกันพอสมควร แก่เหตุ แม้จะพลาดไปถูกผู้เสียหายเข้าด้วย ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60 จะถือว่า จำเลย มีเจตนาแทงผู้เสียหายก็ดี แต่การกระทำของจำเลยก็เป็นผลสืบเนื่องจากจำเลยแทงผู้ตายเพื่อป้องกัน สิทธิพอสมควรแก่เหตุ อันไม่เป็นความผิด จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้เสียหายด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ 205/2516)

ทางพิจารณาได้ความว่า กระสุนปืนที่จำเลยที่ 2, 3 ยิงจำเลยที่ 1 พลาดไปถูกผู้อื่นได้รับอันตราย สาหัส แม้ฟ้องโจทก์ไม่ได้ระบุประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 60 มาด้วย ศาลก็นำมาตรา 60 มาปรับ แก่คดีได้ เพราะมิใช่เป็นบทกำหนดโทษที่จะใช้ลงแก่จำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 693/2517)

จำเลยเป็นเจ้าของงานตำรวจทำหน้าที่รักษาความสงบอยู่ในงานวัด ได้เข้าไปจับกุม น. เพราะ มีคนแจ้งว่า น. มีอาวุธปืนและกำลังจะก่อเหตุร้ายในวงร่ำวง น. สลัดหลุดจนจำเลยล้มลง พอจำเลย ลุกขึ้นได้ก็ใช้ปืนยิงไปทาง น. ซึ่งกำลังวิ่งหนี โดย น. มิได้ใช้อาวุธปืนยิงจำเลยก่อน กระสุนปืนที่จำเลยยิง พลาดไปถูก ส. ซึ่งอยู่ใกล้วงร่ำวงถึงแก่ความตาย ดังนี้ถือไม่ได้ว่าเป็นการใช้วิธีที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์ แห่งการจับหรือเป็นการกระทำเพื่อป้องกันตัวจำเลย จำเลยจึงมีความผิดฐานฆ่า ส. โดยเจตนา ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ประกอบด้วย มาตรา 60 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1137/2517)

บุตรจำเลยถูก ข. ตี จำเลยเข้าห้าม ข. ตีจำเลยด้วยไม้แก่นจำเลยล้มลง ข. จะตีอีก จำเลย ยิง ข. 1 นัด กระสุนปืนถูก ข. และ จ. เป็นอันตรายสาหัสทั้งสองคน ดังนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเป็นการป้องกันพอสมควรแก่เหตุ (คำพิพากษาฎีกาที่ 17/2520)